

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. B. Z.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. J. H., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **M. Z.**, bývajúcemu v B., zastúpenému A. s.r.o., so sídlom v B., **o zrušenie alternatívne zníženie výživného**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7 C 33/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2012 sp. zn. 6 Co 18/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 20. októbra 2011 č.k. 7 C 33/2010-177 zamietol návrh na zrušenie výživného žalobcu voči žalovanému, alternatívne na jeho zníženie z 398,33 € na 80 €. Rozhodol tak po zistení, že od poslednej úpravy výživného (jún 2008) nedošlo k takej zmene pomerov účastníkov konania, ktorá by návrh odôvodňovala (§ 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine). Za rozhodujúcu nepovažoval ani skutočnosť, že žalovaný je poberateľom invalidného dôchodku, nakoľko priznanie tohto dôchodku nezakladá schopnosť samostatne sa živiť a výška dôchodku (285,20 € mesačne) nepostačuje na krytie všetkých potrieb žalovaného vzhľadom na jeho neustále sa zhoršujúci zdravotný stav a s tým súvisiace výdavky. Na nepriaznivú finančnú situáciu žalobcu, ktorý je (od mája 2007) tiež poberateľom invalidného dôchodku, neprihliadol s odôvodnením, že spoločnosť, v ktorej je žalobca jediným konateľom, nadobudla v nedávnej minulosti značné príjmy z predaja a prenájmu nehnuteľností v jej vlastníctve; žalobca mal teda možnosť časť z týchto príjmov zložiť na osobitný účet zriadený v prospech žalovaného a zabezpečiť z neho pravidelné

poukazovanie výživného. Zdôraznil, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, bez ohľadu na ich charakter (uspokojovanie vlastných potrieb, splácanie úverov a i.). O trovách konania si vyhradil rozhodnúť samostatným uznesením (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. februára 2012 sp. zn. 6 Co 18/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Poukázal na správnosť skutkových zistení a právnych záverov súdu prvého stupňa, stotožnil sa i s dôvodmi jeho rozhodnutia. O trovách konania s poukazom na § 224 ods. 4 O.s.p. nerozhodoval.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Nesúhlasil s právnymi závermi, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia. Tvrdil, že v prípade žalovaného treba nadobudnutie schopnosti sám sa živiť viazať na priznanie invalidného dôchodku, ktorý nahrádza príjem z pracovnej činnosti a slúži výhradne na zabezpečenie potrieb jeho poberateľa. Ďalej je potrebné zohľadniť, že aj sám žalobca je poberateľom invalidného dôchodku, a že voči žalovanému má vyživovaciu povinnosť i jeho matka. Uvedené skutočnosti súdy nevzali do úvahy, rovnako ako argument žalobcu, že väčšina finančných prostriedkov, ktoré získal predajom nehnuteľností, bola použitá na úhradu jeho záväzkov; v tomto smere napriek opakovaným návrhom žalobcu nevykonali ani dokazovanie. Navyše neumožnili žalobcovi osobne sa zúčastniť na pojednávaniach, čo spolu s nevykonaním navrhnutých dôkazov zakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Z týchto dôvodov navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu poprel existenciu žalobcom namietaných väd konania. Uviedol, že počas konania boli vykonané všetky účastníkmi navrhované dôkazy, pričom poukázal na priebeh jednotlivých pojednávaní. Tvrdenie žalobcu, že mu súdy neumožnili osobne sa zúčastniť na pojednávaniach, označil za nepravdivé, nakoľko žalobca bol osobne prítomný na všetkých pojednávaniach pred súdom prvého stupňa, ako aj na pojednávaniach odvolacieho súdu, na ktorom bol vyhlásený rozsudok. Žalobca sa nezúčastnil len pojednávania pred odvolacím súdom 6. februára 2012, ktoré ale bolo na základe žiadosti právneho zástupcu žalobcu odročené. Dovolanie žalobcu považoval za neprípustné a nedôvodné, preto ho navrhol odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Žalobca dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. však dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s výnimkou rozsudkov o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva, alebo o osvojení.

V prejednávanej veci ide o dovolanie smerujúce proti rozsudku vydanému vo veci výživného (§ 62 a nasl. zákona o rodine), teda o takú vec upravenú zákonom o rodine, na ktorú sa nevzťahuje výnimka v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. Vychádzajúc z toho je opodstatnený záver, že dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, v prípade ktorého je procesná prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je právne významné samotné tvrdenie účastníka o existencii určitej procesnej vady, ale až zistenie, že k namietanej vade skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľa je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v tom, že súdy nevykonali ním navrhované dôkazy ohľadne použitia finančných prostriedkov získaných predajom nehnuteľností, a neumožnili mu osobne sa zúčastniť na pojednávaniach.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobcovi bolo niektoré z týchto práv odňaté.

Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho

rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 125/1999).

Ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní (Čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky) Občiansky súdny poriadok zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, aby na pojednanie veci samej nariadil pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (115 O.s.p.). V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa na základe riadne doručených predvolaní osobne zúčastnil všetkých pojednávaní pred súdom prvého stupňa (viď zápisnice na č.l. 62, 131, 156 a 172 spisu). Pojednávanie pred odvolacím súdom nariadené na 6. februára 2012, na ktoré boli v zmysle § 49 ods. 1 prvá veta O.s.p. predvolaní len právni zástupcovia účastníkov konania, bolo na žiadosť právneho zástupcu žalobcu odročené na 27. februára 2012, kedy sa na pojednávanie dostavil i žalobca a vyjadril sa k predmetu konania (viď zápisnice na č.l. 204 a 209 spisu). Námietka žalobcu, že mu zo strany súdov nebolo umožnené osobne sa zúčastniť na pojednávaníach, je preto nedôvodná.

Dovolateľ namietal i správnosť právnych záverov zaujatých súdmi nižších stupňov, teda nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v pojednávanej veci nejde.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnej napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. februára 2013

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková